

SALKIMSÖĞÜTÜN TÜRKÜSÜ

Salkımsöğütün Türküsü, benim yazın dünyasına ilk adım atışımdır. *Yeni Dergi*'nin 1968 Eleştiri Yarışması'nda bu başlıktaki deneme-eleştirimle birinci olmuştum. Memet Fuat'tan ödülümü almaya gittiğimde, yazı yazmayı sürdürmemi öğütlemiş ve her zaman beni izleyeceğini söylemişti. Gerçekten de öyle oldu: Gerek Amerika'daki yıllarımda, gerek sonraki radyo-TV programları yaptığım dönemde, ilk söyleşilerimin yayımlandığı 1980'lerde ve ilk kitaplarımın ortaya çıktığı 1990'larda Memet Fuat'ın ilgisini hep yanı başımda duyumsadım.

Salkımsöğütün Türküsü, yirmili yaşlara henüz adım atmış birisi için gerçekten de çok iddialı bir denemeydi. Zaten seçici kuruldaki Berna Moran da aynı fikirdeymiş, "zayıf ve zorlama" bulmuş yazıyı. Seçiciler kurulunun diğer üyeleri, Memet Fuat ve Asım Bezirci ise zorlama olduğunda fikirbirliğine varmışlar, ama zayıf olmadığını savunmuşlar.

Bu denemede zorlama olan şey müzikle şiiri örtüştürme çabamdı. Edebiyata ilgi duyan bir ailede yetişmiştim. Büyükbabamız Hüseyin Vassaf Bey son İslam filozoflarından birisiymiş. Bütün bir duvarı kaplayan kütüphanede cilt cilt Osmanlıca el yazması kitaplarını çocukluğum boyunca hayretle seyrettiğimi anımsarım. Annem ve babam bizlerin yazıda ve konuşmada doğru Türkçe kullanmamıza özen gösteren insanlardı.

1960'lı yıllarda Nazım'ın şiirlerini yeni tanımaya başlamıştık. O günlerin gözde akımı "İkinci Yeni" şairlerinden Behçet Necatigil'in öğrencisi olan ağabeyim Ergin Sander şiir yazıyordu. Ben de bir yandan edebiyat tarihinin başyapıtlarını öğreniyor, öte yandan ağabeyimin kitaplığı sayesinde yeni çıkan kitaplarla ve zamanın edebiyatçılarıyla tanışıyordum.

Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ndeki eğitimim süresinde gerek divan ve halk edebiyatına, gerekse yeni Türk edebiyatına ilgim giderek arttı. Birkaç yıl üst üste, 1928'den beri okulda yayımlanan

İzlerimiz Edebiyat Dergisi'nin editörlüğünü üstlendim. Yazdığım şiirler ve denemeler bu dergide yayımlanıyordu. Okulu bitirirken aldığım *Halide Edip Adivar Edebiyat Ödülü* ise bana diplomam kadar heyecan vermişti.

Öte yandan yedi yaşından beri, uzun yıllar piyano çalmış, bir süre konservatuvarda eğitilmişim. Müzik dünyası kadar şiir dünyası da beni mknatıs gibi içine çekiyordu.

Yeni Dergi Yarışması için hazırladığım denemede şiirin yapısal bütünlüğü kadar iç sesindeki müziği aradım. Heceleri notalara yansıtarak şemalar çıkarttım, müziksel yapılara koşut benzetmeler buldum. Sonunda kullandığım halk edebiyatı alegorisi için ise bugün “gençlik cesareti” diyorum.

Yarışmayı kazandığımı öğrenmek yaşamımın paha biçilmez bir dönüm noktası olmuştu. Bu yazıda çocukluk ve ilk gençlik yıllarımla iki önemli etmenini birleştirmiştim: Müzik ve şiir. Ve bundan sonra da yolumu müzik ve yazıyı birleştirerek sürdüreceğim, yazının içindeki müziksel söylemi yakalamaya çalışacaktım.

Yeni Dergi'den başka *Soyut, Somut, Yeni İnsan, Türk Dili, Milliyet Sanat* dergileriyle *Söz, Güneş* ve *Cumhuriyet* gazetelerindeki inceleme, eleştiri, söyleşi ve deneme yazılarım; Marmara Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde verdiğim *Estetik* ve *Müzik Tarihi* derslerim; TRT-3 radyosunda 20 yıl hazırlayıp sunduğum açıklamalı programlar, sonradan kitaplarıma yol açan birikimler oldu.

“Çağdaş Müzikte Folklor” başlıklı radyo programı dizisiyle *Türk Dil Kurumu'nun* 1978 yılı *Radyo-TV Dil Ödülü*'ne değer bulunmam da yazın alanında yeniden yüreklenmeme neden oldu. Ödül Belgesi'ni Cahit Külebi (yazman) ve Prof. Şerafettin Turan (genel başkan) imzalamışlardı. Aynı yıl diğer dallarda TDK ödülü alanlar arasında Çetin Altan, Necati Tosuner ve Muzaffer İzgü de vardı.

İlk kitabım *25 Türk Bestecisi/25 Turkish Composers'ı* 1989'da PAN Yayıncılık basmıştı. Ardından *Müziğin Kanatlarında Söyleşiler*

geldi. Sonra Yapı Kredi Bankası'nın 50. kuruluş yıldönümü için ısmarlanan CD'lerle donatılmış dünya müzik tarihi kitabım, *Zaman İçinde Müzik* basıldı. Bugün 10. baskısına varan bu çalışmanın son 3 baskısını Remzi Kitabevi gerçekleştirdi. Cemal Reşit Rey ile başlayan biyografik kitaplarım arasında keman sanatçımız Ayla Erduran'ı anlattığım *Ayla'yı Dinler misiniz?* başlıklı kitabı, Arnavutköy'deki çocukluk evimi anlatan bir roman, *Teodora'nın Düşmanları* izledi. Yunanca'ya da çevrilen bu kitabın basımını kutlamak için Atina'da oraya göç etmiş Rum dostlarımızla duygulu toplantılar yaptık.

Günlük gazete ve dergilerde yayımlanan yazılar çabucak uçup gider. Yıllar sonra onların derlenmiş halini okumak bir okur olarak bana her zaman heyecan vermiştir. Bu yazıları seçerken bir yandan her zaman gündemde olan konulara öncelik verdim, öte yandan da zamanın izdüşümü olan yazılar arasından seçme yaptım.

Bu tür kitapların basılmasını ressamların retrospektif sergilerine benzetiyorum. Her yeni yazı, her yeni kitap gibi bu derlemem de beni sonraki çalışmalarım için yüreklendiriyor.

Kitabın basımını gerçekleştiren PAN Yayıncılık ekibine başta Işık Tabar Gençer ve Ferruh Gençer olmak üzere teşekkürlerim sonsuz.

Sevgili eşim Eyüp İlyasoğlu'na ve sevgili kızım Ekin İlyasoğlu Muslu'ya yaşamımın bir izdüşümü olan bu yazıların her satırındaki destekleri için teşekkür ediyorum.

Evin İlyasoğlu

Nisan 2013